

ANALISIS DESKRIPTIF TERHADAP STRUKTUR FRASA KERJA BAHASA MENDRIQ

(Descriptive Analysis on the Structure of Mendriq Verb Phrase)

Fazal Mohamed Mohamed Sultan

fazal@ukm.edu.my

Khairul Faiz Alimi

khaifaiz@hotmail.com

Pusat Pengajian Bahasa dan Linguistik,
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan,
Universiti Kebangsaan Malaysia,
43600 Bangi, Selangor, MALAYSIA.
Tel.: 03-89216568

Abstrak

Makalah ini membahaskan jenis kata kerja yang wujud dalam bahasa Mendriq. Kajian ini menggunakan data primer yang dikutip daripada penutur natif bahasa Mendriq. Bahasa Mendriq merupakan bahasa yang dituturkan oleh kaum orang asli Mendriq di Kuala Lah, Gua Musang, Kelantan. Bahasa moribund ini dituturkan oleh 245 orang penutur di sekitar tiga buah kampung, iaitu di Kampung Kuala Lah, Kampung Baru dan Kampung Kuala Stail. Kajian lapangan ini telah dijalankan di Kuala Lah selama enam bulan. Data dikumpulkan melalui kaedah bercerita yang diperolehi daripada sepuluh penutur natif bahasa Mendriq. Fokus penelitian pada frasa kerja bahasa Mendriq sahaja. Analisis yang dilakukan terhadap frasa kerja bahasa Mendriq hanya melibatkan analisis deskriptif, iaitu sejenis analisis yang akan menjelaskan data dengan terperinci. Analisis ini mendapati bahawa frasa kerja dalam bahasa Mendriq terdiri daripada kata kerja transitif dan kata kerja tak transitif. Kedua-dua jenis kata kerja ini boleh diikuti oleh kata kerja bantu, yang dapat dibahagikan pula kepada kata kerja bantu modal dan kata kerja bantu aspek. Oleh itu,

analisis deskriptif ini dapat menjelaskan dua jenis kata kerja dan dua jenis kata kerja bantu dalam bahasa Mendriq. Dapatan daripada analisis ini dapat dijadikan landasan untuk kajian secara teoritikal pada masa hadapan.

Kata kunci: Kata kerja transitif, kata kerja tak transitif, Mendriq, bahasa moribund, kata kerja bantu

Abstract

This paper elucidates the type of verbs that are available in the Mendriq language. The data for this research data are primary data collected from native speakers of Mendriq. Mendriq is a language spoken by the Mendriq indigenous people at Kuala Lah, Gua Musang, Kelantan. This is a moribund language spoken by only 245 people in three villages: Kampung Kuala Lah, Kampung Baru and Kampung Kuala Stail. This study is based on six months of fieldwork conducted at Kuala Lah. The data were collected from ten native speakers of Mendriq language through a story-telling method. The conversations were recorded using a digital recorder. Later, the data were translated by a translator who was appointed by the Department of Aborigines in Kelantan. The data comprises various types of sentences. However, this study focuses on the verb phrases of the Mendriq language only. The analysis performed on the data is a descriptive analysis. The analysis shows that the verb phrases of Mendriq include transitive and intransitive verbs. Both types of verbs can also be followed by auxiliary verbs: modals and aspects. Therefore, this descriptive analysis is able to explain the two types of verbs and two types of auxiliary verbs in Mendriq. The findings could be the platform for a theoretical analysis in the near future.

Keywords: transitive verbs, intransitive verbs, Mendriq, moribund language, auxiliary verbs

PENDAHULUAN

Orang asli merupakan masyarakat terawal yang mendiami Tanah Melayu (Benjamin, 1976). Hasil penyelidikan arkeologi yang dijalankan di kawasan timur dan utara Semenanjung menunjukkan nenek moyang orang asli telah mendiami Semenanjung Malaysia sejak abad ke-8 SM, iaitu kira-kira 10 ribu tahun yang lalu (Khairul Hisyam Kamarudin dan Ibrahim Ngah,

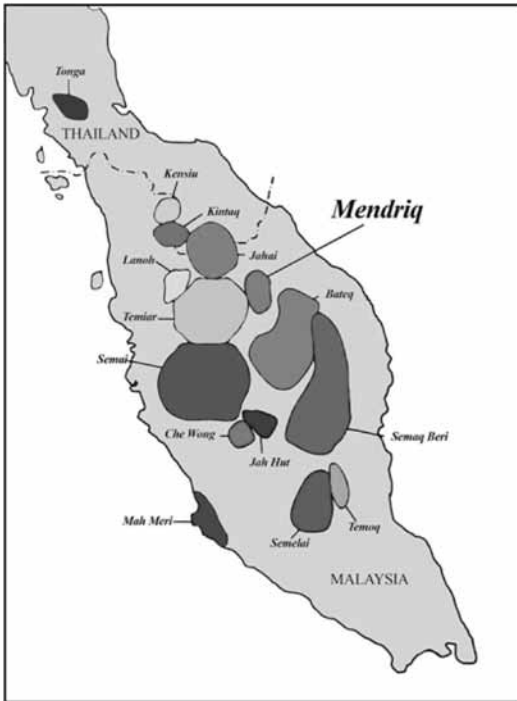
2008). Setiap masyarakat ini menggunakan bahasa mereka sendiri dan tidak difahami oleh kaum orang asli daripada puak yang lain. Dengan kata lain, setiap subkaum orang asli di Semenanjung Malaysia ini menuturkan bahasa yang berbeza-beza. Kesemua bahasa mereka dikelompokkan sebagai bahasa Austroasiatik. Mengikut statistik yang diberikan oleh Jabatan Hal Ehwal Orang Asli (2006), jumlah orang asli hingga Disember 2006 mencecah hampir 141 230 orang. Mereka dibahagikan kepada tiga suku bangsa, iaitu Negrito, Senoi dan Melayu-Proto. Ketiga-tiga suku kaum ini pula diklasifikasikan kepada beberapa suku kaum yang memperlihatkan pelbagai bahasa lain selain dialek tempatan. Sehubungan itu, bahasa setiap kaum diberikan nama berdasarkan nama kaum seperti yang terkandung dalam Jadual 1.

Berdasarkan Jadual 1, kawasan yang menjadi tempat tinggal setiap kaum orang asli dilakarkan pada peta seperti dalam Rajah 1 bagi menggambarkan taburan dan kedudukan mereka di Semenanjung Malaysia dengan lebih tepat. Rajah 1 ini menunjukkan taburan dan kedudukan bahasa orang asli di Semenanjung Malaysia.

Setiap bahasa Austroasiatik ini sedang mengalami kepupusan. Oleh itu, satu kajian dokumentasi dan kajian bahasa adalah amat kritikal sekali. Salah satu bahasa yang menarik perhatian penulis dalam kalangan orang asli ialah bahasa Mendriq. Maka, nama sesuatu bahasa itu diberikan mengikut nama kaum yang menuturkannya. Oleh itu, bahasa orang asli Mendriq dinamakan sebagai bahasa Mendriq. Bahasa Mendriq merupakan bahasa yang digunakan oleh kaum orang asli Mendriq di Kuala Lah, Gua Musang, Kelantan. Kaum orang asli Mendriq ini berasal daripada suku

Jadual 1 Senarai kaum orang asli mengikut suku bangsa utama.

Negrito	Senoi	Melayu-Proto
Kensiu	Temiar	Temuan/Temoq
Kintak	Semai	Semelai
Lanoh	Semoq Beri	
Jakun	Che Wong	
Mendriq	Jah Hut	

Rajah 1: Peta taburan bahasa orang asli di Semenanjung Malaysia.

(Sumber: Diubah suai daripada Burenhult, 2002:3)

kaum Negrito, iaitu satu daripada tiga kumpulan kaum yang terdapat di Semenanjung Malaysia. Hanya seramai 245 orang penutur sahaja yang menuturkan bahasa ini (Jabatan Hal Ehwal Orang Asli, 2006). Mereka tinggal di negeri Kelantan di tiga buah kampung, iaitu Kampung Kuala Lah, Kampung Baru dan Kampung Kuala Stail. Daripada ketiga-tiga buah kampung ini, Kampung Kuala Lah merupakan perkampungan utama bagi kaum orang asli ini.

Pada dasarnya, setiap bahasa memiliki pelbagai jenis ayat (Chomsky, 1995). Namun begitu, setiap jenis ayat itu memerlukan beberapa komponen yang wajib hadir bagi mengesahkan bahawa komponen itu membentuk ayat yang gramatis (Fazal Mohamed, 2009, 2011). Salah satu komponen yang wajib hadir dalam ayat ialah kata kerja. Namun begitu, kata kerja ini boleh terdiri daripada pelbagai jenis kata kerja. Persoalannya, apakah jenis kata kerja yang boleh hadir dalam bahasa yang tergolong dalam rumpun Austroasiatik yang sebenarnya merujuk bahasa Mendriq? Oleh itu, skop

makalah ini tertumpu pada frasa kerja dan jenis kata kerja yang terdapat dalam bahasa Mendriq. Perbincangan mengenai kata kerja ini juga membahaskan kehadiran kata kerja bantu dalam bahasa Mendriq. Data yang digunakan dalam makalah ini merupakan data primer yang dikutip daripada penutur natif bahasa Mendriq. Kerencaman data yang dikutip melalui kerja lapangan yang dilakukan sebelum ini sudah pun dipilih dan dasingkan bagi menepati skop kajian makalah ini. Seterusnya, data yang terpilih ini dianalisis secara deskriptif bagi melihat elemen yang terdapat dalam frasa kerja di samping kehadiran kata kerja bantu.

KAJIAN LEPAS

Kajian linguistik deskriptif merupakan kajian yang hanya memberikan gambaran secara asas tentang bahasa yang dikaji. Terdapat tiga kajian yang dilabelkan sebagai kajian linguistik deskriptif. Antaranya termasuklah kajian yang dilakukan oleh Diffloth (1976) dan Burenhult (2002).

Diffloth (1976) telah melakukan kajian terhadap bahasa orang asli, iaitu Jah Hut. Tajuk kajian beliau ialah "Jah Hut, An Austroasiatic Language of Malaysia". Kajian ini merupakan dapatan daripada kaedah lapangan yang dilakukan sekitar tahun 1966, 1968, 1969, 1971 dan 1973. Kajian ini telah menganalisis beberapa aspek linguistik dalam bahasa Jah Hut. Antara aspek yang dikaji ialah aspek sintaksis, morfologi dan fonologi. Namun begitu, hanya aspek sintaksis yang dihuraikan bagi menggambarkan analisis yang dilakukan dalam makalah ini.

Dalam penghuraian aspek sintaksis, Diffloth menganalisis berdasarkan indeks perkataan yang dibahagikan kepada tiga, iaitu klitik kata kerja, kata seru dan kata ungkapan. Pada peringkat ayat pula, Diffloth menjelaskan berdasarkan tiga jenis ayat, iaitu ayat penyata, ayat statif dan ayat aktif. Ayat penyata boleh terdiri daripada dua frasa nama, iaitu FN1 + FN2. Contohnya adalah seperti yang berikut:

1. FN¹ FN²
/Tel chuʔɔŋ jah meh dɔh/
kesan, perbuatan membakar, orang, klitik, ini
Ini adalah kesan pembakaran (oleh orang lain).

Bahasa Jah Hut juga hanya mempunyai kopula negatif *:/ʔiwɔŋ/*: yang bermaksud tidak akan ataupun bukan. Contohnya adalah seperti pada halaman yang berikutnya:

2. /ʔihãh ʔiwɔŋ jah Cina?/
Saya, bukan, seorang,Cina.
Saya bukan orang Cina.

Ayat statif pula mempunyai bentuk seperti predikat dan subjek. Contohnya adalah seperti yang berikut:

3. /mnaʔ kɔy mãh/
Besar kepala kamu.
Kepala kamu besar.

Ayat aktif pula mempunyai bentuk seperti subjek dan predikat. Contohnya adalah seperti yang berikut:

- 4 /yɔh kdiʔ kay syẽʔ/
Dia tinggal di rumah.
Dia tinggal di rumah.

Dentan (1984) pula telah menganalisis secara deskriptif bahasa Semai. Tajuk kajiannya ialah “Structure of Semai Language”. Datanya diperoleh daripada lima kawasan atau bahagian, iaitu di Tejom, pertengahan Perak (Kampar dan Sahum), Cameron Highlands dan Jelai, selatan Pahang dan Perak dan bahagian utara Perak. Dentan menjelaskan bahawa bahasa Semai merupakan bahasa yang tiada kaitannya dengan bahasa Melayu tetapi bahasa Semai ini didapati banyak menggunakan perkataan daripada bahasa Melayu. Contohnya, perkataan “ngengulang” yang digunakan oleh penutur bahasa Semai di bahagian pertengahan Perak merupakan perkataan yang berasal daripada bahasa Melayu, iaitu “genggulang” yang bermaksud buluh yang dibelah pangkalnya untuk dibuat sangka-sangka (tempat pemujaan ataupun semahan pawang).

Dari segi sebutan, wujud unsur penekanan sebutan pada suku kata terakhir kecuali bagi perkataan yang dipinjam daripada bahasa lain. Namun begitu, unsur penekanan sebutan ini sangat produktif bagi penutur di sebelah timur dan semakin lemah bagi penutur di sebelah barat. Selain itu, bahasa Semai mempunyai 14 variasi vokal. Variasi ini disebabkan oleh proses pemanjangan vokal tersebut. Bahasa Semai juga menggunakan konsonan yang sama dengan bahasa Melayu tetapi terdapat tiga konsonan yang tidak digunakan, iaitu c, f dan z.

Terdapat kesukaran dalam menentukan bentuk ayat dalam bahasa Semai. Hal ini demikian kerana kaum orang asli Semai menggunakan ganti nama dan bentuk awalan yang berlainan. Contohnya adalah seperti yang berikut:

5. a. *Hëq* yang merujuk “kamu”. Panggilan ini hanya digunakan untuk individu yang sebaya ataupun yang lebih muda.
- b. *Jar* yang merujuk “kami” yang tidak melibatkan pendengar dari segi penggunaannya tetapi hanya melibatkan penutur dan orang ketiga.

Namun begitu, terdapat prinsip dasar dalam menentukan perbezaan bentuk ayat, iaitu melalui kombinasi: (a) bentuk ganti nama; (b) pengubahsuaian bentuk ganti nama; dan (c) dasar kata kerja. Kombinasi tersebut berlaku berdasarkan gaya pengujaran yang merujuk situasi, iaitu apabila penutur natif bercakap dengan laju, mereka akan menggunakan ganti nama yang diubah suai tetapi apabila penutur menggunakan gaya percakapan biasa, mereka akan menggunakan bentuk ganti nama yang asal.

Selain itu, terdapat unsur kala dalam bahasa Semai. Bagi perbuatan yang merujuk kala lepas, perbuatan tersebut akan ditandai oleh kata adverba. Contohnya, kata adverba *kit* digunakan bagi menunjukkan perbuatan yang telah dilakukan:

6. /Kelëm nëq **kit**-bet-bet/
Semalam dia telah tidur.

Unsur kala juga dapat dikenal pasti melalui imbuhan yang diimbuhkan dengan kata kerja. Antaranya termasuklah imbuhan *ki-* untuk perbuatan akan datang yang akan digunakan apabila pelakunya merujuk makna tunggal, manakala imbuhan *bi-* pula digunakan untuk perbuatan akan datang apabila pelakunya dalam bilangan yang banyak. Contohnya adalah seperti yang berikut:

7. a. /**Ki-** chaq ya peroog/
Ia akan dimakan oleh seekor tikus.
- b. /**Bi-** chaq ya peroog/
Ia akan dimakan oleh tikus (yang banyak).

Burenhult (2002) turut melakukan analisis secara deskriptif terhadap bahasa Jahai. Tajuk kajian beliau ialah “*A Grammar of Jahai*”. Data yang digunakan dalam kajian ini telah dikutip melalui kajian lapangan yang dilakukan sekitar tahun 1998 hingga 2000. Kajian lapangan tersebut dilakukan di perkampungan Sungai Banun yang mempunyai sekitar 80 hingga 100 orang penduduk. Analisis yang dilakukan oleh Burenhult (2002) ini merangkumi aspek fonologi, morfologi dan sintaksis. Namun begitu, kajian yang dilakukan oleh Burenhult ini tidak menggunakan sebarang bentuk kerangka teori kerana analisis yang dilakukan hanya memfokuskan cara bahasa tersebut digunakan.

Yang pasti, hanya beberapa aspek sintaksis yang diberikan analisis berikutan aspek yang jelas sahaja yang disentuh. Burenhult memulakan analisis dengan memberikan huraian tentang struktur binaan klausa dan frasa. Seterusnya, bergerak pula kepada unsur argumen dalam struktur binaan ayat. Elemen asas dalam klausa umum dapat diterjemahkan seperti yang berikut:

(SUBJ) SUBJ:AGR V (OBJEK LANGSUNG) (Argumen tak langsung)

Elemen predikat dalam klausa umum sentiasa ditandai oleh kata kerja, sama ada kata kerja dinamik ataupun kata kerja statik. Hal ini didahului oleh penandaan subjek yang wajib hadir dalam klausa tersebut. Klausa yang kabur akan digambarkan melalui ganti nama yang tidak ditekankan. Sesetengah ganti nama pula akan menjadi partikel subjek. Kata kerja dan bentuk partikel subjek dalam klausa umum yang minimal merupakan bentuk yang asas bagi sesuatu klausa seperti yang digambarkan menerusi contoh berikut:

8. a. ?o? lɔj
3tunggal berlari
Dia berlari.
- b. ?o? hic
3tunggal hujan
Itu hujan.
- c. jɛ? hgik
1tunggal ketakutan
Saya ketakutan.
- d. hej pek
1jamak berpisah
Kami berpisah.

Partikel subjek yang diperlihatkan merupakan keserasian subjek yang terdapat dalam kata kerja yang merujuk karakter kata kerja tersebut yang mudah untuk dikenal pasti. Selain itu, frasa nama yang akan menandai subjek mungkin bersifat opsyenal. Frasa nama ini secara lazimnya akan menyentuh maklumat yang telah diketahui dan mungkin sebelumnya telah dipersetujui sebagai topik perbincangan bagi menjelaskan hubungan sesetengah frasa nama, iaitu sebagai keserasian untuk subjek yang mungkin sering kali lengkap bagi mengenal pasti rujukan. Contoh 9 (a) dan (b) akan menunjukkan klausa yang partikel subjeknya merupakan frasa nama.

- 9 a. puŋhuluh ?o? lɔj
 puŋhulu 3tunggal berlari
 Puŋhulu dia berlari.
- b. ?ap ?o? kbis
 harimau 3tunggal mati
 Harimau dia mati.

Berdasarkan kajian lepas yang dilakukan terhadap bahasa Negrito didapati kajian yang memfokuskan bahasa Mendriq, yang juga merupakan salah satu daripada bahasa Negrito, masih lagi kurang dilakukan. Namun begitu, analisis deskriptif dalam kajian ini hanya tertumpu pada kata kerja dalam bahasa Mendriq.

METODOLOGI KAJIAN

Analisis deskriptif ini dilakukan menurut perspektif analisis kualitatif. Bagi menjayakan kajian ini, jenis kajian yang dilakukan berdasarkan kajian lapangan. Kajian lapangan ini dilakukan selama enam bulan dengan kebenaran Jabatan Hal Ehwal Orang Asli. Teknik yang digunakan ialah teknik temu bual. Seramai 10 orang asli lelaki dalam lingkungan 65 hingga 75 telah dikenal pasti untuk tujuan pengumpulan data. Kajian ini menggunakan klasifikasi yang diberikan oleh Chambers dan Trudgill (1990) dalam memilih informan. Informan dipilih dengan menggunakan pendekatan NORMS, iaitu akronim bagi *non-mobile* (tidak berpindah randah), *old* (tua), *rural* (kampung) dan *male* (lelaki). Hal ini bererti seorang informan yang terbaik ialah informan yang memenuhi kriteria tidak pernah meninggalkan kawasannya, berumur lanjut atau tua, tinggal di kawasan desa dan berjantina lelaki.

Teknik pengumpulan data melibatkan teknik perbualan secara tidak langsung dan perbualan tersebut dirakamkan. Kesemua orang asli tersebut ditemu bual secara berasingan. Teknik temu bual ini melibatkan soal jawab. Informan diminta untuk bercerita mengenai zaman muda mereka, cara memburu binatang di dalam hutan, cara bercucuk tanam, cara mereka beribadat pada zaman muda dan tua, aktiviti seharian dalam kehidupan mereka, keadaan tempat tinggal mereka sekarang dan dahulu, pendapat mereka mengenai kehidupan sebelum merdeka dan selepas merdeka, harapan mereka untuk maju dan pandangan mereka mengenai pendidikan. Kesemua soalan ini dijawab dalam bahasa Mendriq dan segala perbualan tersebut dirakamkan dengan menggunakan perakam digital berjenama Sony.

Rakaman tersebut kemudiannya diterjemahkan oleh penterjemah. Penterjemah ini telah dilantik khas oleh Jabatan Orang Asli, Kelantan. Setiap perbualan yang dirakamkan sebelum ini diterjemahkan dan segala percakapan yang kabur telah dirujuk semula kepada informan tersebut oleh penterjemah.

FRASA KERJA

Secara istilahnya, frasa merupakan kumpulan kata yang membentuk unit sintaksis sesuatu klausa. Kata kerja pula merupakan golongan kata yang amat penting dalam binaan frasa kerja dalam sesuatu ayat yang secara lazimnya kata kerja menjadi salah satu unsur dalam konstituen predikat. Kata kerja ini juga mempunyai pasangan yang dominan, iaitu boleh memilih objeknya dan juga mengandungi ciri-ciri tertentu yang dapat memberikan tafsiran semantik dalam binaan sintaksis (Chomsky, 1981).

Frasa kerja merujuk binaan yang boleh terdiri daripada satu perkataan ataupun lebih dan kata intinya merupakan kata kerja. Kata kerja itu pula boleh terdiri daripada kata kerja transitif ataupun kata kerja tak transitif (Nik Safiah Karim *et al.*, 2008:365). Selain itu, Abdullah Hassan (1993:153) menambah dengan menyatakan bahawa kata kerja ialah perkataan yang mengandungi perbuatan ataupun yang menunjukkan keadaan perbuatan. Md. Isa Hassan (1993:37) pula menyatakan bahawa kata kerja ialah perkataan yang menjadi "kepala" dalam frasa kerja. Dengan kata lain, "kepala" dimaksudkan sebagai perkataan yang wajib ada dalam frasa kerja tersebut. Perkataan lain hanya berfungsi sebagai pelengkap dan keterangan sahaja. Pada dasarnya, kata kerja atau *verb* dalam bahasa Inggeris berfungsi sebagai predikat dalam ayat yang berpola subjek dan predikat.

Kata kerja yang menjadi unsur utama turut diklasifikasikan bagi menentukan objek. Misalnya dalam bahasa Melayu, Arbak Othman (1985:146) telah membahagikan kata kerja kepada empat jenis, iaitu kata kerja aktif transitif, kata kerja aktif tak transitif, kata kerja pasif dan kata kerja pencukup. Asraf Haji Abdul Wahab (1995) pula membahagikan kata kerja bahasa Melayu kepada tiga jenis, iaitu kata kerja intransitif, kata kerja transitif dan kata kerja pasif.

Menurut Asmah Haji Omar (1993:100) pula, kata kerja transitif dapat dibahagikan kepada kata kerja ekatransitif dan dwitransitif. Bagi Asmah Haji Omar (1993), kata kerja transitif merupakan kata kerja yang boleh diikuti oleh objek seperti yang berikut:

10) Dia menulis surat.
KK objek

11) Dia membaca buku.
KK objek

Kata kerja ekatransitif pula merujuk kata kerja yang mempunyai satu objek sahaja, baik objek kata, objek frasa ataupun objek klausa. Contoh yang diberikan menerusi (12) menunjukkan objek yang mengikuti kata kerja merupakan objek kata, manakala contoh (13) pula objek klausa ataupun frasa yang mengikuti kata kerja.

12) Dia berjalan kaki.
KK objek

13) Kami yakin dia akan berjaya.
KK objek klausa

Kata kerja dwitransitif pula merujuk kata kerja yang boleh mengambil dua objek. Kedua-dua objek tersebut boleh terdiri daripada objek frasa ataupun salah satunya objek frasa dan yang satu lagi objek klausa. Contohnya adalah seperti yang berikut:

14) Dia memberi saya buku itu.
(i) (ii)

15) Dia memberitahu saya bahawa dia tidak setuju.
(i) (ii)

Objek yang terdapat dalam ayat yang ditandai dengan (i) dan (ii) menunjukkan kata kerja tersebut merupakan kata kerja dwitransitif. Dalam contoh (14), kedua-dua objek merupakan objek frasa, manakala objek dalam contoh (15) pula merupakan objek frasa dan objek klausa.

Selain itu, Perlmutter (1978) telah memperkenalkan hipotesis tak akusatif (*unaccusative hypothesis*) yang menyatakan bahawa kata kerja tak ergatif dan kata kerja tak akusatif berbeza dari segi kedudukan sintaksis argumen tunggalnya. Argumen kata kerja tak ergatif merupakan argumen luaran (*external argument*), manakala argumen kata kerja tak akusatif (*unaccusative*) merupakan argumen dalaman (*internal argument*). Kedua-dua kata kerja ini terangkum dalam kata kerja intransitif.

Menurut Asraf Haji Abdul Wahab (1995), kata kerja intransitif merupakan kata kerja yang tidak memerlukan apa-apa frasa sebagai objeknya. Namun begitu, terdapat sebilangannya yang memerlukan pelengkap yang merujuk bukan objek dalam binaan ayat tertentu. Contohnya adalah seperti yang berikut:

- 16) Orang itu mengamuk *bersenjatakan sebilah parang*.
- 17) Kami berjalan kaki *setiap pagi*.

Dalam contoh (16), mengamuk merupakan kata kerja yang tidak memerlukan objek yang hadir selepasnya. Oleh itu, frasa yang disendangkan merupakan pelengkap bagi ayat dalam contoh (16). Seterusnya, dalam contoh (17) pula, frasa yang disendangkan, iaitu setiap pagi hanya berfungsi sebagai pelengkap dalam ayat tersebut.

Dapatlah disimpulkan bahawa kata kerja merupakan unsur utama dalam frasa kerja. Kata kerja juga mempunyai pasangan yang dominan, iaitu boleh memilih objeknya dan juga mengandungi ciri-ciri tertentu yang dapat memberikan tafsiran semantik dalam binaan sintaksis. Berpandukan maklumat tersebut, frasa kerja bahasa Mendriq dianalisis secara deskriptif. Analisis dimulakan dengan melihat aspek binaan terlebih dahulu sebelum menyentuh aspek frasa kerja.

FRASA KERJA BAHASA MENDRIQ

Frasa kerja (FK) bahasa Mendriq dibahagikan kepada dua, iaitu FK transitif dan FK tak transitif. Hal ini didakwa berdasarkan sifat kata kerja yang

mendasari frasa kerja itu sendiri, iaitu kata kerja yang memerlukan objek ataupun pelengkap yang merujuk kata kerja transitif, manakala kata kerja yang tidak memerlukan objek merujuk kata kerja tak transitif. Kata kerja tak transitif pula boleh dibahagikan kepada dua, iaitu kata kerja tak ergatif dan kata kerja tak akusatif. Kata kerja tak ergatif merupakan kata kerja yang mempunyai subjek ayat yang terdiri daripada KN yang berperanan sebagai agen, manakala kata kerja tak akusatif merupakan kata kerja yang mempunyai subjek ayat yang terdiri daripada KN yang berperanan selain agen.

Frasa Kerja Transitif

Frasa kerja transitif merupakan frasa kerja yang kata kerjanya memerlukan objek ataupun penyambut. Data di bawah merupakan ayat yang mengandungi frasa kerja transitif.

18)	Yek	jagak		anak.
	Saya	jaga		anak
	“Saya menjaga anak.”			
19)	Yek	luwit		kayuk.
	Saya	panjang		pokok.
	“Saya memanjat pokok.”			
20)	Yek	ceb	ikan	lok jalak.
	Saya	tangkap	ikan	dengan jala.
	“Saya menangkap ikan dengan jala.”			
21)	Yem	yetuh	tom	dalem kamdek.
	Saya	masuk	air	dalam periuk.
	“Saya memasukkan air ke dalam periuk.”			

Contoh (18) hingga (21) yang dipaparkan mengandungi kata kerja yang memerlukan objek. Kata kerja *jagak*, *luwit*, *ceb* dan *yetuh* yang dinyatakan dalam data di atas merupakan kata kerja transitif berikutan perkataan yang mengikutinya (daripada golongan KN) melengkapkan makna ayat. Sekiranya KN digugurkan, maksud ayat itu menjadi tidak lengkap dan akan menimbulkan persoalan kepada pendengar apabila ayat itu diujarkan. Contohnya adalah seperti yang berikut:

- 22) *Yek **ceb**
Saya tangkap
“Saya menangkap”
- 23) *Yek **jagak**
Saya jaga
“Saya menjaga”
- 24) *Yek **luwit**
Saya panjat
“Saya memanjat”

Contoh (22) hingga (24) merupakan ayat yang tidak mempunyai unsur pelengkap ataupun objek selepas kata kerja transitif yang hadir dalam ayat. Oleh itu, ayat yang terhasil merupakan ayat yang tidak gramatis berikutan maklumat yang hendak disampaikan dalam ayat tersebut tidak lengkap. Hal ini demikian kerana kata kerja yang menjadi unsur kepala frasa dalam ayat tersebut tidak boleh berdiri dengan sendirinya. Dengan kata lain, kata kerja tersebut memerlukan unsur lain bagi melengkapkan makna ayat. Unsur yang diperlukan merujuk kata nama seperti yang dipaparkan dalam contoh (18) hingga (21) di atas.

Frasa Kerja Tak Transitif

Frasa kerja tak transitif merupakan frasa kerja yang tidak mempunyai objek. Frasa kerja tak transitif ini boleh dibahagikan kepada dua berdasarkan peranan kata kerja yang mendasari binaan frasa kerja itu sendiri. Kata kerja tak transitif menandakan dua argumen yang terdiri daripada argumen luaran dan argumen dalaman. Argumen luaran merujuk subjek, manakala argumen dalaman merujuk objek. Oleh itu, kata kerja tak transitif hanya akan menandakan sama ada argumen dalaman ataupun argumen luaran yang dapat dikenal pasti melalui subjek yang hadir dalam frasa. Sekiranya subjek berperanan sebagai agen, kata kerja yang mendasari frasa akan dinamakan sebagai kata kerja tak ergatif, manakala sekiranya subjek frasa berperanan sebagai tema, penderita, alatan dan sebagainya, maka kata kerja itu akan diklasifikasikan sebagai kata kerja tak akusatif ataupun kata kerja ergatif. Perbincangan seterusnya akan membincangkan kata kerja tak akusatif dan kata kerja tak ergatif yang terdapat dalam bahasa Mendriq.

Kata Kerja Tak Akusatif

Kata kerja tak akusatif hanya menandakan tema (penderita, alatan dan sebagainya) sebagai peranan tetanya pada peringkat permukaan subjek. Dengan kata lain, kata kerja ini hanya menandakan argumen selain sebagai agen. Perbincangan secara deskriptif akan menggunakan data (25) hingga (27) seperti yang berikut:

- (25) Upik ton ugurunglin.
 Tin itu bergoyang.
 “Tin itu bergoyang.”
- (26) Kayuk bewu ton opelik.
 Pokok besar itu tumbang.
 “Pokok besar itu tumbang.”
- (27) Kipas angin ton epusing lajuk bener.
 Kipas angin itu berpusing laju bener.
 “Kipas angin itu berpusing sangat laju.”

Ayat (25) menunjukkan bahawa ayat itu terbina daripada tiga elemen, iaitu *upik* sebagai kata nama (KN), *ton* sebagai kata penentu (KPen) dan *ugurungling* sebagai kata kerja (KK). Perkataan dalam ayat (26) mengandungi elemen *kayuk bewu* (KN), *ton* (KPen) dan *opelik* (KK). Perkataan dalam ayat (27) pula mengandungi elemen kipas angin (KN), *ton* (KPen), *epusing* (KK) dan *lajuk bener* (KAdj).

Kata kerja dalam ayat (25) hingga (27) merupakan kata kerja tak transitif berikutan tiada elemen objek ataupun pelengkap yang mengikuti kata kerja tersebut. Hanya elemen *lajuk bener* dalam ayat (27) yang mengikuti kata kerja. Namun begitu, elemen tersebut bukanlah objek bagi kata kerja kerana kehadiran elemen tersebut hanya menambah maklumat dan tidak berasimilasi dengan kata kerja *epusing*. Perkataan ini dikenali sebagai adjung. Elemen tersebut boleh digugurkan seperti ayat (28) di bawah dan ayat yang terhasil masih dianggap gramatis oleh penutur natif bahasa Mendriq.

- (28) Kipas angin ton epusing
 Kipas angin itu berpusing
 “Kipas angin itu berpusing.”

Kata nama dalam ayat (25) hingga (27) pula merupakan subjek ayat. Namun begitu, subjek bagi ayat (25) hingga (27) tidak tercalon sebagai subjek agentif kerana subjek tersebut tidak boleh mendatangkan lakuan melainkan hanya sebagai tema kepada kata kerja tersebut. Oleh itu, subjek dalam ayat (25) hingga (27) merupakan subjek tema dan dikenali sebagai argumen dalaman bagi KK yang mendasari ayat. Oleh sebab subjek ayat berfungsi sebagai tema, maka KK tak transitif *ugurungling* dalam (25), *opelik* dalam (26) dan *epusing* dalam (27) ialah KK tak akusatif ataupun kata kerja ergatif yang hanya menandakan peranan tema sebagai tema kepada subjek ayat tersebut.

Kata Kerja Tak Ergatif

Kata kerja tak ergatif juga menandakan satu argumen, iaitu sama sifatnya dengan kata kerja tak akusatif. Namun begitu, perbezaannya apabila kata kerja tak ergatif ini menandakan peranan agen pada permukaan subjek. Dengan kata lain, kata kerja tak ergatif ini menandakan peranan agen sahaja kepada argumennya. Argumen KK ini dikenali sebagai argumen luaran. Perbincangan secara deskriptif sifat kata kerja tak ergatif adalah seperti yang berikut:

(29)	Gen
Mereka
“Mereka	kayoh
berenang
berenang	ba
ke
ke	kenteh.
hulu.
hulu.”
(30)	Bek
Ibu
“Ibu	nyanyik
menyanyi
menyanyi	merduk
merdu
sungguh merdu.”	bener.
benar.
(31)	Tawaw
Burung
“Burung	kenloh
berkicau
berkicau	merduk
merdu
sungguh merdu	skalik.
sekali.
sekali.”

Ayat (29) hingga (31) mengandungi beberapa kategori perkataan. KN *gen* dalam (29), *bek* dalam (30) dan *tawaw* dalam (31) berfungsi sebagai subjek ayat. Kata kerja *kayoh* dalam (29), *nyanyik* dalam (30) dan *kenloh* dalam (31) merupakan kata kerja tak transitif berikutan melalui perspektif ayat dalam ayat (29), (30) dan (31) yang menunjukkan bahawa subjek ayat merupakan argumen luaran kata kerja kerana subjek berperanan sebagai agen.

Terdapat juga elemen yang memberikan maklumat tambahan dalam ayat yang dipaparkan dalam bahagian ini. Elemen tersebut ialah *ba kente* dalam (29), *merduk bener* dalam (30) dan *merduk skalik* dalam (31). Elemen *ba kente* dalam (29) terbina daripada kata preposisi (KP) *ba* dan KN *kente*. Elemen *merduk bener* dan *merduk skalik* pula merupakan kata adjektif (KAdj). Elemen ini juga boleh digugurkan dan boleh menerima proses pendepanan berikutan elemen ini tidak berasimilasi dengan kata kerja tidak seperti objek yang menduduki posisi komplemen. Contohnya adalah seperti yang berikut:

- (32) a. Gen kayoh < _____ >.
 Mereka renang.
 “Mereka berenang.”
- b. **Ba kente** gen kayoh.
 Ke hulu mereka renang.
 “Ke hulu mereka berenang.”

Ayat yang dipaparkan dalam (32a) dan (32b) bertujuan bagi memperlihatkan bahawa elemen yang mengikuti kata kerja dalam (29) hingga (31) ialah adjung. Hal ini demikian kerana elemen *ba kente* dalam (29) boleh digugurkan seperti yang digambarkan dalam ayat (32a), manakala pengguguran elemen tersebut ditandai dengan tanda < _____ >. (32b) pula menunjukkan bahawa elemen *ba kente* boleh berada pada posisi depan ayat. Ayat (32a) dan (32b) yang terhasil ini turut dikenal pasti sebagai ayat yang gramatis dan diterima oleh penutur natif bahasa Mendriq.

Oleh hal yang demikian, elemen yang mengikuti kata kerja dalam ayat (29) hingga (31) bukanlah objek frasa melainkan hanya sekadar maklumat tambahan yang dikenali sebagai adjung dalam bidang sintaksis. Oleh itu, kata kerja dalam ayat (29) hingga (31) merujuk kata kerja tak transitif berikutan tiada objek frasa yang hadir dalam ayat. Kata kerja tersebut merupakan kata kerja tak ergatif memandangkan kata kerja ini hanya menandakan argumen luaran bagi memenuhi peranan teta sebagai agen. Peranan teta ini dapat dikesan melalui permukaan subjek, iaitu subjek memainkan proses kerjaan.

Analisis yang dilakukan terhadap kata kerja tak akusatif dan kata kerja tak ergatif telah menjelaskan bahawa sifat permukaan subjek dapat menentukan jenis kata kerja dalam binaan ayat. Contohnya dalam ayat

(25) yang ditulis semula sebagai ayat (33) di bawah mengandungi subjek tema yang merupakan argumen dalaman bagi KK yang mendasari ayat. Oleh itu, kata kerja *ugurungling* merupakan kata kerja tak akusatif.

- (33) Upik ton ugurungling.
 Tin itu bergoyang.
 “Tin itu bergoyang.”
- (34) Gen **kayoh** ba kenteh.
 Mereka berenang ke hulu.
 “Mereka berenang ke hulu.”

Kata kerja dalam ayat (34) pula merupakan kata kerja tak ergatif kerana kata kerja tersebut hanya menandakan argumen luaran yang dipenuhi oleh KGND *gen*. KGND *gen* dalam ayat (34) merupakan subjek yang secara permukaannya memainkan peranan sebagai agen.

Kata Kerja Bantu

Kata kerja Mendriq juga boleh didahului oleh satu elemen lain yang dikenali sebagai kata kerja bantu. Oleh yang demikian, bahagian ini akan memaparkan binaan frasa kerja yang didahului oleh kata kerja bantu (KKB). Contohnya adalah seperti yang berikut:

- (35) Yek **om** belik bukuk ton.
 Saya hendak membeli buku itu.
 “Saya hendak membeli buku itu.”
- (36) Uk **buleh** anget batuk ton.
 Dia boleh angkat batu itu.
 “Dia boleh angkat batu itu.”
- (37) Uk **ujit** jumpak lok yek.
 Dia perlu jumpa dengan saya.
 “Dia perlu berjumpa dengan saya.”
- (38) Yek **mestik** jagak duak bridan.
 Saya mesti jaga dua ibu bapa.
 “Saya harus menjaga kedua-dua ibu bapa saya.”

- (39) Uk **tengah** bedik alow.
 Dia sedang buat sumpit.
 “Dia sedang membuat sumpit.”
- (40) Gen **aken** bedik lapor os.
 Mereka akan buat dapur api.
 “Mereka akan membuat dapur kayu api.”

Ayat (35) hingga (40) merupakan ayat yang mengandungi kata kerja bantu. Terdapat enam jenis KKB dalam bahasa Mendriq, iaitu *om* (mahu), *buleh* (boleh), *ujit* (perlu), *mestik* (mesti/harus), *tengah* (sedang) dan *aken* (akan). Contoh ayat yang disenaraikan di atas menunjukkan bahawa KKB dalam bahasa Mendriq akan mendahului kata kerja. KKB ini boleh diuji kehadirannya. Sekiranya KKB merupakan elemen yang mengikuti kata kerja, frasa yang terhasil merupakan frasa yang tidak gramatis. Contohnya adalah seperti yang berikut:

- (41) *Yek belik **om** bukuk ton.
 Saya beli hendak buku itu.
- (42) *Uk angket **buleh** batuk ton.
 Dia angkat boleh batu itu.

Contoh (41) dan (42) merupakan ayat yang kedudukan KKB berada selepas kata kerja. Kedua-dua ayat dalam contoh di atas merupakan ayat yang tidak gramatis berikutan kedua-duanya tidak digunakan oleh penutur natif. Hal ini menjelaskan bahawa berlaku pemilihan perkataan sebagai pasangan sintaksis. Ketidakgramatisan ini boleh dijelaskan berikutan kata kerja *belik* dan *angket* memerlukan KN sebagai pasangannya. Oleh itu, kehadiran KKB selepas kata kerja telah menyebabkan konstituen sintaksis tidak dapat dihubungkan dan menyebabkan ayat yang terhasil tidak gramatis.

Jadual 2 Kata kerja bantu (KKB) bahasa Mendriq.

KKB bahasa Mendriq	Om	buleh	ujit	mestik	tengah	aken
KKB bahasa Melayu	mahu/ hendak	boleh	perlu	mesti	sedang	akan

Kata kerja bantu (KKB) dalam bahasa Mendriq dibahagikan kepada dua, iaitu KKB modal dan KKB aspek. Menurut Asmah Haji Omar (1993:104-17), KKB modal membantu dalam memberikan ciri suasana kepada perbuatan ataupun keadaan yang dirujuk oleh kata kerja, manakala KKB aspek merujuk proses perbuatan ataupun keadaan sama ada belum, masih ataupun sudah berlaku. Berdasarkan pengertian yang diberikan oleh Asmah Haji Omar (1993), KKB bahasa Mendriq dibahagikan seperti dalam Jadual 3.

Jadual 3 menunjukkan bahawa KKB *om*, *buleh*, *ujit* dan *mestik* diklasifikasikan sebagai KKB modal, manakala KKB tengah dan aken diklasifikasikan sebagai KKB aspek. Pembahagian KKB ini berdasarkan makna yang didukung oleh KKB itu sendiri. Untuk perbincangan secara mendalam, ayat (35) hingga (40) yang telah dinyatakan sebelum ini akan digunakan tetapi perbincangan kali ini hanya merujuk penomboran data. Dengan kata lain, ayat (35) hingga (40) tidak akan ditulis semula dalam perbincangan kerana penomboran ayat sahaja yang akan dirujuk.

Ayat (35) mengandungi KKB *om* dalam binaan ayat. Berdasarkan konteks ayat, KKB *om* ini membantu dalam mencirikan kemahuan seseorang terhadap perbuatan yang belum berlaku. KKB *buleh* dalam ayat (36) pula membantu dalam mencirikan kemampuan seseorang dalam melakukan perbuatan yang telah berlaku. KKB *ujit* dalam ayat (37) membantu mencirikan keperluan seseorang dalam melakukan perbuatan yang akan berlaku, manakala KKB *mestik* dalam ayat (38) membantu mencirikan keperluan terhadap perbuatan yang masih berlaku. Oleh itu, KKB *om*, *buleh*, *ujit* dan *mestik* merupakan KKB modal kerana membantu dalam memberikan ciri kemahuan, kemampuan dan keperluan dalam melakukan perbuatan. KKB *om*, *buleh*, *ujit* dan *mestik* juga dapat memberikan maksud kala.

Di samping analisis KKB modal di atas, KKB ini juga mempunyai satu lagi kelebihan, iaitu membantu menandakan kala pada ayat yang

Jadual 3 Klasifikasi KKB bahasa Mendriq.

KKB Modal	KKB Aspek
om buleh ujit mestik	tengah aken

dihadirinya. Analisis ini mendakwa bahawa KKB *om* dan KKB *ujit* mengandungi kala akan datang, KKB *buleh* mengandungi kala lepas, manakala KKB *mestik* pula mengandungi kala kini.

KKB *tengah* dan *aken* diklasifikasikan sebagai KKB aspek berikutan kedua-duanya membantu menerangkan proses perbuatan sama ada belum ataupun masih berlaku. Konteks ayat KKB *tengah* dalam ayat (39) menunjukkan bahawa KKB *tengah* membantu menerangkan perbuatan yang dilakukan yang belum berlaku, manakala KKB *aken* berfungsi membantu menerangkan perbuatan dalam ayat (40) yang akan dilakukan oleh subjek. Oleh itu, KKB *tengah* dan *aken* boleh memberikan maksud kala yang memperlihatkan KKB *tengah* memberikan maksud kala kini, manakala KKB *aken* memberikan maksud kala akan datang.

KESIMPULAN

Analisis deskriptif ini mendapati bahawa frasa kerja dalam bahasa Mendriq terdiri daripada kata kerja transitif dan kata kerja tak transitif. Kedua-dua jenis kata kerja ini juga boleh diikuti oleh kata kerja bantu yang boleh dibahagikan kepada kata bantu modal dan kata bantu aspek. Oleh hal yang demikian, analisis deskriptif ini dapat menjelaskan kedua-dua jenis kata kerja dan kedua-dua jenis kata kerja bantu dalam bahasa Mendriq.

Namun begitu, analisis ini merupakan analisis deskriptif mengenai kata kerja. Yang pasti, analisis ini dapat dilanjutkan lagi bagi menyiasat keserasian yang mungkin wujud antara kata kerja dan subjeknya. Kedua-dua jenis analisis ini mencapai kepada deskriptif tetapi tidak mencapai kepada eksplanatori. Bagi mencapai kepada eksplanatori, analisis ini juga boleh dilanjutkan dengan melakukan analisis berbentuk teoritikal. Analisis teori generatif pula dapat memberikan gambaran dalaman mengenai sesuatu struktur frasa kerja bahasa Mendriq.

PENGHARGAAN

Kajian ini telah dibiayai oleh dana penyelidikan UKM (UKM-GUP-PLW-08-11-047).

RUJUKAN

- Abdullah Hassan, 1993. *Tatabahasa Pedagogi Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.
- Arbak Othman, 1985. *Belajar Tatabahasa dan Bahasa Malaysia*. Petaling Jaya: Fajar Bakti.
- Asmah Haji Omar, 1993. *Susur Galur Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Asraf Hj. Abdul Wahab. "Mengenal Pelbagai Bentuk Kata Kerja" dlm. *Pelita Bahasa* 7:2, hlm. 30-33, 1995.
- Benjamin, G., 1976. "Austroasiatic Subgroupings and Prehistory in The Malay Peninsula" dlm. P.N. Jenner, L.C. Thompson and S. Starosta, (ed.), *Austroasiatic studies Part I*. Honolulu: The University Press of Hawaii.
- Burenhult, N., 2002. *"A Grammar of Jahai"*. Tesis Doktor Falsafah, Department of Linguistics and Phonetics. LUND University.
- Chambers, J.K. & Trudgill, P. 1990. *Dialectology*. London: Cambridge University Press.
- Chomsky, N., 1981. *Lectures on Government and Binding*. Dordrecht: Foris Publications.
- Chomsky, N., 1995. *Language and Nature*. Mind 104, hlm.1-61. Oxford University Press.
- Cole, P., Hermon, G. & Yanti, "Voice in Malay/Indonesia" dlm. *Lingua* 118, hlm. 1500-553, 2008.
- Culicover, P & Rochemont, M., "Stress and Focus in English" dlm. *Language* 59, hlm. 123-65, 1983.
- Diffloth, G., "Jah Hut, An Austroasiatic Language of Malaysia" dlm. *Southeast Asian Linguistic Studies* 2, hlm. 73-118, 1976. Hawaii: University of Hawaii Southeast Asia Program.
- Dentan, R.K., 1984. *Structure of the Semai Language*. Kuala Lumpur: Jabatan Muzium Malaysia.
- Fazal Mohamed Mohamed Sultan, "Pengklitikan Enklitik '-nya' pada Kata Kerja: Aplikasi Teori Kuasaan dan Tambatan (Chomsky, 1986)" dlm. *Jurnal Bahasa* 6:3, hlm. 363-84, 2006.
- Fazal Mohamed Mohamed Sultan, "Struktur Sintaksis Frasa Nama Bahasa Bateq" dlm. *GEMA Online™ Journal of Language Studies* 9:1, hlm. 47-61, 2009.
- Fazal Mohamed Mohamed Sultan, "The Syntactic Structure of A Noun Phrase: Austroasiatic vs. Austronesia" dlm. *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities* 19:1, hlm. 263-71, 2011.
- Horvath, J., 1986. *FOCUS in The Theory of Grammar and The Syntax of Hungarian*. Dordrecht: Foris Publications.
- Jabatan Hal Ehwal Orang Asli. 2006. <http://www.jheoa.gov.my> (Capaian pada 15 Februari 2014).

- Khairul Hisyam Kamarudin & Ibrahim Ngah, 2008. *Pembangunan Mapan Orang Asli*. Skudai: Penerbit UTM.
- Md. Isa Hassan, 1993. *Frasa Kerja dalam Bahasa Melayu: Masalah Penggunaan serta Kaedah Pembelajaran dan Pengajaran yang Berkesan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.
- Myhill, John, "Nominal Agent Incorporation in Indonesia" dlm. *Journal Linguistics* 24, hlm.111-36, 1998.
- Nik Safiah Karim, Farid M. Onn, Hashim Haji Musa dan Abdul Hamid Mahmood. 2008. *Tatabahasa Dewan*. Cetakan Ketiga. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Perlmutter, D. M. 1978. "Impersonal Passives and the Unaccusative Hypothesis". Kerta kerja dalam *Proceedings of The Fourth Annual Meeting of The Berkeley Linguistics Society*, ed. C. Woodbury, F. Ackerman, C. Chiarelo, O. D. Gensler, J. J. Jaeger, J. Kingston, E. E. Sweetser, H.T. Thompson, and W.Whistler. Berkeley: University of California.